

Ассоциацием икъутамэ Адыгеим къыщызэлуахыгъ

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъу Тхьаклушынэ Аслъан Урысыем ипредприниматель быслъымэнхэм я Ассоциацие и Президентэу Марат Кабаевым (дунаим щызэлъашлэрэ спортсменкэу Алина Кабаевам ят), мы организацием ивице-президентхэу Айдар Шагимардановымрэ Марсель Сабировымрэ, Адыгеим ипредприниматель быслъымэнхэм я Ассоциацие ипащэу Къэбэхъ Руслъан тыгъуасэ алуагъ.

— тэрклэ ар эклэмэ анахъ шхьал. Ащ даклоу, инвесторэу тишъолъыр кыхъэхэрэм юф адэтшлэным тыфэхъазыр, ащклэ административнэ пэрыохуу щылэп. Мы аужырэ илъэсхэм тизэкономикэ сомэ миллиарди 120-рэ фэдиз инвестициеу кыхалхъагъ. Ассоциацием ащ фэдэ амалхэр илэхэмэ, тигуапэу тыдэлэжьэшт, — къылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

Хьаклэхэм къызэрэхагъэщы-

Ассоциацием еж фонд гъэнэфагъэ илэп, ау шуагъэ къэзытышт проект щылэ хумэ, ар щылэныгъэм щыпхырыщыгъэнымклэ предпринимательхэм лэпылэгъу афэхуу, инвесторхэр къафегъотых.

— Гухэлъэу щылэр бэ, ау ахэр гъэцкэргъэнхэ фае. Ыпшъэклэ къызэрэслуагъэу, тэ талъэныкыоклэ пэрыохуу щылэштэп, республикэм игъэцкэргъо хэбзэ къулыкхуэр юф къыжудашлэным фэхъазырых, — къы-

лофтхьабзэм хэлэжъагъэх АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, республикэм экономикэ хэхъоныгъэмклэ ыкӀи сатыумклэ иминистрэу Лышхъэсэ Махьмуд, Адыгеим лъэпкэ юфхэмклэ, лэжыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкӀи къэбар жъугъэм иамалхэмклэ и Комитет итхьаматэу Шхъхъэлэхъо Аскэр.

АР-м и Лышхъхъу зэлуклэгъум пэублэ псалтэ къыщишызэ, хьаклэхэм шуфэс къарихыгъ, игуапэу зэралуклагъэр къылуагъ. Адыгеимрэ Ассоциациемрэ юф зэрэзэдашлэн алъэжыгъэ лъэныкыохэм аклэупчлагъ.

Марат Кабаевым къызэрилуагъэмклэ, шыпкъагъэ хэлъэу зибизнес зэхэзыщэрэ предпринимательхэр Ассоциацием зэ-

репхых. Аркъым, тугыным якъыдэгъэклэн пылхэр аштэхэрэп, нэмыкӀ лъэныкыохэмклэ шапхъэхэр ялэх. Ахэм зибизнес япхыгъэхэр ясатырэ хагъахъэхэрэп. Организациер предприниматель быслъымэнхэм апаеу щытми, нэмыкӀ дин зылэжыхэрэри ащ кыхъэханхэ алъэжыгъэ. Ау ащ пае ыпшъэклэ зигугъу къэтшыгъэ пшъэрлылхэр ахэм агъэцкэргъо фае.

— Мыщ дэжъым лъэпкэ е дин зэхэдэ щылэнэу щытэп. Шуэзэлухыгъэу зэрэщытыр сигуапэ. Пшъэрыл шхъалэр цыфхэм апае юф тшлэныр ары. Ассоциацием тыдэлэжьэным, тизэпхыныгъэ дгъэпытэным тыфэхъазыр, — къылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

Радикализмэм ыкӀи экстремизмэм зэрапэуцужыхэрэ,

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

лъэпкэ ыкӀи дин зэгурыланыгъэр зыукхъэрэ яорганизацие зэрэхамагъахъэхэрэ къылуагъ нэужым гушылэ зыштэгъэ Айдар Шагимардановым.

— Непэ Адыгеим лъэпкэ ыкӀи дин зэгурыланыгъэ ил-

гъэмклэ, организацием илофшлэн лъэныкыуитлоу зэтеуыгъ: апэрэр — къэралыгъо клоцым ис бизнесменхэм, ятлонэрэр — нэмыкӀ къэралхэм ащылэ предпринимательхэм, инвесторхэм зэпхыныгъэ адырлэныр ары.

луагъ клэухым Тхьаклушынэ Аслъан.

УФ-м ипредприниматель быслъымэнхэм я Ассоциацие Адыгеимклэ икъутамэ тыгъуасэ къызэлуахыгъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Ясэнаушчыгъэ къагъэлъэгъуагъ

Сэкъатныгъэ зилэ клэлэцыкӀлэхэм ятворчествэ къызыщагъэлъэгъорэ республикэ фестивалэу «Шаг навстречу» зыфилоэрэ джырэблагъэ АР-м и Къэралыгъо филармоние щыкӀуагъ. Республикэм икӀалэхэм ыкӀи ирайонхэм къарыкӀыгъэ клэлэцыкӀу 43-рэ ащ хэлэжъагъ.

Хабзэ зэрэхуыгъэу, илъэс къэс мы юф-тхьабзэр Адыгэ Республикэм илофшлэнымклэ ыкӀи социальнэ хэхъоныгъэмклэ и Министрествэ зэхещэ. Мыщ къэблэгъагъэх ыпшъэклэ зигугъу къэтшыгъэ министрествэм ипащэ игуадзэу Хьапэе Марыет, бзылфыгъэхэм ыкӀи клэлэцыкӀлэхэм ялофгыгъохэмклэ отделым ипащэу Абрэдж Нэфсэт, АР-м культурэмклэ иминистрэ игуадзэу ШъуауацӀэкъо Аминэт.

Зипсауныгъэ пыч фэхуыгъэ клэлэцыкӀлэхэм ядунееплъыкӀэ къызылотыкӀырэ

лэпэщысэхэр къызэрэхьыллэгъэ къэгъэлъэгъоныр фестивалым ипэублагъ. Сурэтхэр, дышъэидыкӀхэр, шыгъыжыыхэм, хъэдэн шъабэм хэшлыкӀыгъэ пкъыгъохэр, пхьон-тэжые цыкӀлэхэр къэзэрэуыгъоигъэхэм альэгъун амал ялагъ. Шэуджэн районым ит къуаджэу Хьакурынэхьаблэ дэт интернатм члэс Екатерина Журавлевам илэшагъэхэр къэгъэлъэгъоным щыцых. (Иклэху я 2-рэ нэкӀуб. ит).

Депутатхэм апай

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ия 51-рэ зэхэсыгъо 2015-рэ илъэсым чъэпыогъум и 28-м щылэшт.

Зэхэсыгъом зыцахэплъэштхэ юфыгъохэм ахагъэхьагъэх мыщ къыкӀлэпыкӀохэрэр: Адыгэ Республикэм изаконхэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдын ехылагъ», «Сабыищ ыкӀи ащ еху зилэхэм ыпкӀэ хэмылэу яунаеу чыгу лэххэр аратынхэмклэ фитыныгъэу ялэхэр къызэрэдалъытэрэм ехылагъ» зыфилохэрэм ятлонэрэу ахэплъэгъэныр; законопроектхэу «Адыгэ Республикэм и Конституциеу гъэтэрэзыжыныхэр фэшлыгъэнхэм ехылагъ», «Урысые Федерацием и Генеральнэ прокурор Адыгэ Республикэм ипрокурор лэнатлэ луагъэханэу игъоу ыльэгъурэмклэ зэрэдырагъаштэрэм ехылагъ», «2016-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм ипензионер рыпсэунымклэ ахъщэ анахъ макӀэр гъэнэфэгъэным ехылагъ» зыфилохэрэм, Адыгэ Республикэм изаконхэу «Адыгэ Республикэм и Лышхъхъу ихэдын ехылагъ»,

«Цыфым ифитыныгъэхэмклэ Уполномоченнэу Адыгэ Республикэм щылэм ехылагъ», «2015-рэ илъэсымклэ ыкӀи 2016-рэ, 2017-рэ илъэсхэм ячэзыу палъэкӀэ Адыгэ Республикэм шлоклэ зимылэ медицинэ страхованиемклэ и Чыплэ фонд ибюджет ехылагъ», «Муниципальнэ образованием ипащэ ихэдын ехылагъ», «Адыгэ Республикэм муниципальнэ къулыкхуэр зэрэцахы-рэм ехылагъ», «Муниципальнэ образованием илӀыкӀо къулыкху идепутатхэм яхэдын ехылагъ», «Чыплэ зыгъэлорышлэжыным ехылагъ», «Адыгэ Республикэм хэдынхэмклэ и Гупчэ комисије ехылагъ», «Сэкъатныгъэ зилэхэм атегъэпсыхъгъэ юфшлэплэ чыплэхэмклэ квотэхэр гъэнэфэгъэнхэм ыкӀи анахъ макӀэми ащ фэдэ чыплэхэм япчъагъэ зэрэхуэрэм яхылагъ» зыфилохэрэм апэрэу ахэплъэгъэныр ыкӀи нэмыкӀ юфыгъохэр.

Жуковскэм иурам тет унэу 22-м и Залышхоу зэхэсыгъохэр зыщызэхэщэрэм сыхъатыр 11.00-м ащ илофшлэн щыригъэжэшт.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

АР-м и Лъэпкъ тхылъеджаплэ имэфэкI

Илъэси 120-рэ зикIыхъэгъэ гъогур

БлэкIыгъэм
ишIэжъ
аухъумэзэ...

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ тхылъеджаплэ Къыблэ шъолъырым итхэм анахъыж-хэм ащыщ. РеспубликэмкIэ ар лъэпсэхшэ зилэ культурнэ клэным иухъумакIу, фонд дэгъу щызэрагъэулу. Шъолъыр гупчэу зэрэщытыр къыгъэщыпкъэу, республикэм муниципальнэ тхылъ еджаплэхэр епхыгъэх, методическэ гупчэу щыт ыкIи шъолъыр мэхъанэ зилэ межбиблиотечнэ абонементым игупч. Мыр Лъэпкъ реестрэу «Ведущие учреждения культуры России-2014» зыфилорэм хатгъэуцуагъ.

Лъэпкъ тхылъеджаплэм лъэныкъо зэфэшъафхэр къызэдиубытэу Иофышхо елэжыи, республикэ, федеральнэ культурэ программэхэм чанэу ахэлажъ. ШIэныгъэ-ушэгъуи ИофшIэнышхор анахъ ыналэ зытетхэм ащыщ. ХэпшыкIэу мы аужырэ илъэс 20-м тхылъеджаплэм ИофшIэклэшум нахъ зыкыбжыгъэнэфагъ ыкIи Лъэпкъ тхылъеджаплэм итарихъ, республикэм ит тхылъеджаплэхэм ялофхэр зэрэклэкIхэрэр зэгъэ-шIэгъэнхэмкIэ макIэп ышIагъэр. 2002-рэ илъэсым щегъэжьагъэу тарихъ-библиотечнэ еджэнхэр зэхашхэ, ахэр блэкIыгъэр агъэунафынымкIэ ыкIи лъэбэкIуэлэ-хэр ашIынхэмкIэ къашъхъапэх.

Чъэпыогъум и 22-м АР-м и Лъэпкъ тхылъеджаплэ имэфэкI ин хигъэунафыныгъ. Ар къэзыушыхъатырэ мэфэкI ИофшIэбзэ инэу, я VIII-рэ шъолъыр тарихъ-библиотечнэ еджэнхэу «О прошлом память сохраняя...» зыфилорэмкIэ пчэдыжым къызэуахыгъ. Илъэси 120-рэ гъогур дахэу къэзыкIугъэ Лъэпкъ тхылъеджаплэм ыгъотыгъэ кIуачIэр, ИофшIэклэ амалхэр къыщыралотыкIыгъ.

МэфэкIым къырагъэблэгъагъэх Урысые къэралыгъо тхылъеджаплэм ИофшIэ шъхъалэу И.В. Чадновар, Абхъаз Республикэм и Лъэпкъ тхылъеджаплэу И.Г. Папаскир ыцIэклэ щытым, Республикэу Темыр Осетием и Лъэпкъ научнэ тхылъеджаплэ, Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэм икъэралыгъо тхылъеджаплэу Т. К. Мэлбэхом ыцIэ зыхырэм, Краснодар край шIэныгъэ тхылъеджаплэу А.С. Пушкиным ыцIэклэ щытым къарыкIыгъэхэр ыкIи Адыгэ Республикэм икультурнэ лэжъапIэхэм ялофышIэхэр.

Лъэпкъ тхылъеджаплэм имэфэкI ин ипэгъокIэу зэхашхэ тарихъ еджэнхэр шIуфэс псалъэклэ къызэуахыгъ АР-м культурэмкIэ иминистрэ игуадзэу ШъэуапцIэкIо Аминэт. Ныбжъ дахэ зилэ адыгэ Лъэпкъ тхылъеджаплэм ИофшIэгъэхшэ зэриIэр ащ кIигъэтхыгъ, мэфэкIымкIэ пстэуми къафэгъушIуагъ.

Псэлъэ шъхъалэу «Путь длиною в 120 лет» зыфилорэм

Лъэпкъ тхылъеджаплэм ипашхэу, АР-м культурэмкIэ изаслуженнэ ИофышIэу КъыкI Бэлэ къышIыгъ. 1895-рэ илъэсым къэлэ интеллигенцием ишоигъоныгъэклэ зэхашхэ тхылъеджаплэм лъэпсэ дахэ илэ зэрэхъугъэр, щытхъу хэлъэу гъогушхо къызэриклугъэр къырилотыкIыгъ. Ащ пидзагъэу АР-м и Лъэпкъ тхылъеджаплэ ИофышIэ чанхэр щытхъу ыкIи рэзэныгъэ тхылъэхэмкIэ хатгъэунафыныгъэх. Еджэнхэр лъагъэклотагъ. Ащ гушIыгъ ыкIи къылотыкIын зэфэшъафхэр къыщашIыгъэх, ахэмкIэ зы сборник зэхэубытагъэ къыдагъэкIыжыщт.

Тарихъ
гъогур баир

АР-м и Лъэпкъ тхылъеджаплэ гъогушхоу къыкIугъэм фэгъэхыгъэ мэфэкI ИофшIэбзэ шъхъалэр апэдэдэ тхылъеджаплэр зыцагъэпсыгъэгъэ Пушкиным и Унэ щыкIуагъ. Тарихъ мэхъанэ зилэ лъэпкъ мэфэкIым тхылъыр, шIэныгъэр зикIэсэ цIыфыби, хъакIаби къызфизгъагъ.

Культурнэ хъугъэ-шIэгъэ иным Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТхъакIушынэ Аслъан хэлэжъагъ. Адыгэ лъэпкъыр шIэныгъэм, гъэсэнныгъэм, шъхъафитныгъэм афэклономкIэ, имурад инхэр зэшIохыгъэ хъунхэмкIэ ШКМ-хэм афэдэ къабзэу, еджэплэ-унэхэм, тхылъеджа-

плэхэм яшIогъэхшэу къызэрэ-кIуагъэр, тхылъыр губзыгъагъэм, шIэныгъэм, культурэхшом якъэклуплэу зэрэщытыр кIигъэтхыгъэ, Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ тхылъеджаплэ гъогушхоу къыкIугъэм диштэрэ купкIи, шъуаши зэришIыгъэр Лышъхъэм хигъэунафыныгъ. Тхылъ мин 500-м ехъурэ фонд зэтэгъэпсыхъагъэу тхылъеджаплэм щызэгъэкIугъэм узыфэе шIэныгъэр зыдэбгъотэщт тхылъхэр зэрэхэлъхэм, краеведениемкIэ отделым тиадыгъ тхакIохэм, шIэныгъэлэжъхэм ятхылъхэр, статьяхэр бэу зэрэчIэлъхэр, ахэр электроннэ технологиякIэхэр къызыфагъэфедэхэзэ, IэпкIэ-лъапкIэу зэрэзэрагъэкIухэрэр къылуагъ. Мыщ фэдэ культурнэ гупчэхшом АР-м и Правительствэ ыкIи министрэхэм я Кабинет сыдигъуи аналэ зэрэтырагъэтырэр, тхылъеджаплэм иколлектив инэу КъыкI Бэлэ зипащэм ИофшIэн зэригъэразэхэрэр, мэфэкI шIухъафтынэу автомобиль псынIкIэр къызэраритыгъэр Лъэпкъ тхылъеджаплэм ифэшъошэ унакIэ фэшIыгъэныр ыгу зэрильыр къылуагъ. Тхылъеджаплэм ИофышIэхэм ыкIи мэфэкIым хэлэжъэрэ пстэумэ ТхъакIушынэ Аслъан къафэгъушIуагъ, творческэ лъэбэкIуэлэхэр ашIынэу къафэлъылуагъ. Ащ ыуж гъэхъагъэхэр зилэхэм наградэхэр афагъэшъошагъэх.

«Адыгэ Республикэм культу-

рэмкIэ изаслуженнэ ИофышI» зыфилорэ щытхъуцIэр тхылъеджаплэм ибиблиограф шъхъалэу Болэт Марыет ыкIи тхылъеджаплэм иотдел ипашхэу Нина Плотнерчук афагъэшъошагъ. Джащ фэдэу АР-м и Лъэпкъ тхылъеджаплэ иколлектив ыкIи ащ ипашхэу КъыкI Бэлэ Лышъхъэу ТхъакIушынэ Аслъан рэзэныгъэ тхылъ афигъэшъошагъ.

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм ищытхъу тхылъхэр Лъэпкъ тхылъеджаплэм ипашхэу КъыкI Бэлэрэ Светлана Литвиновамрэ Евгений Саловым аритыгъэх.

АР-м культурэмкIэ иминистрэу Къулэ Мыхъамэт Лъэпкъ тхылъеджаплэм имэфэкI инкIэ пстэуми къафэгъушIуагъ. Тхылъеджаплэхэр тхылъухъумэплэ, тарихъухъумэплэ инхэу зэрэщытхэр, тхылъым имэхъанэ цыфлэпкъымкIэ зэрэосэнчъэр къылуагъ, къафэгъушIуагъ, щытхъу ыкIи рэзэныгъэ тхылъхэр Лъэпкъ тхылъеджаплэм ИофышIэхэм аритыжыгъ, краеведениемкIэ отделым ипашхэу Мыгу Сарэ Теуцожь Цыгъо имедаль фигъэшъошагъ.

АР-м и Къэралыгъо филармоние ипашхэу Лышэ Рустем, культурэм иучреждениехэм ялыкIохэри тхылъеджаплэм ИофышIэхэм къафэгъушIуагъэх. ЗимэфэкI хэзыгъэунафыныгъэхэрэм апае республикэм итворческэ коллективхэм концерт къатыгъ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтхэр мэфэкIым къыщытырахыгъэх.

Тхъамафэм ихъугъэ-шIагъэхэр

Адыгэ Республикэм хэгъэгъу кIоцI ИофхэмкIэ и Министерствэу къызэритырэмкIэ, чъэпыогъум и 12-м къыщегъэжьагъэу и 18-м нэс республикэм бзэджэшIэгъэ 81-рэ щызэрагъагъ. Ахэр: цIыфым ыпкъынэ-лынэ шъобж хылыгъэхэр тырашагъэхэу 1, гъэпцIагъэ зыхэлъ бзэджэшIэгъэ 10, тыгуагъэхэу 42-рэ, хъунIэн бзэджэшIагъэу 4, нэмыкIхэри. Экономикэм ылэныкъокIэ хэбзэгъэуцугъэр гъогогъуи 4-рэ аукуагъэу хэбзэгъуэхэмкIэ къулыкIухэм къыхагъэщыгъ. БзэджэшIагъэ зезыхъэгъэ нэбгырэ 61-рэ агъэунафыгъ, зэхэфын алъэкIыгъэр процент 71-м ехъу.

БлэкIыгъэ тхъамафэм Адыгеим игъогухэм хъугъэ-шIэгъэ 7 къатехъухъагъ. Ахэм зы нэбгырэ ахэклодагъ, нэбгыри 10-мэ шъобжхэр атешагъэхэ хъугъэ. Ешъуагъэу рулым кIэрысхэу водителъ 60 къаубытыгъ, гъогуркIоном ишапхэхэр гъогогъу 3115-рэ аукуагъэу къыхагъэщыгъ.

Илъэси 3
тыралъхъагъ

Дышъэм хэшIыкIыгъэ хъапщыпхэр зытыгъугъэ хулыфыгъэм ылэныкъокIэ къызэуахыгъэ Иофым Мыекъопэ къэлэ хыкумыр хэлпъагъ, ащ епхыгъэу унэшъо гъэнэфагы ышIыгъ. Мы бзэджэшIагъэр зэрэзэрагъагъэм фэгъэхыгъэ къэбар илъэсэу тызхэтым, шышъхъэлум УФ-м хэгъэгъу кIоцI ИофхэмкIэ и Министерствэу иотделэу Мыекъуапэ щылэм идежурнэ часть къылэклэхъагъ. Республикэм икъэлэ шъхъалэ щыпсэурэ хулыфыгъэм къызэрилофагъэмкIэ, сомэ мин 245-рэ фэдиз зытефэрэ дышъэ пкъыгъохэр шIуатыгъугъэх.

Полицием икIулыкIушIэхэм унэр къалпыхъэзэ, сотовэ телефон къагъотыгъ, нэужым къызэрэнэфагъэмкIэ, тыгуахлохэм ащыщ горэм ар къыгъэнагъ. ХэбзэгъуэхэмкIэ зэхашхэ

оперативнэ-лпыхъун ИофшIэбзэхэм яшIуагъэклэ, сыхъат заулэ тешагъэу а бзэджэшIагъэр зезыхъагъэу зэгугъафэхэрэр къаубытыгъ. Ар Ставрополь краим щыщ, охътэ гъэнэфагъэклэ Адыгеим Иоф щышIэщыгъ. Хулыфыгъэм лажъэ зэриIэр хыкумым ыгъэунафыгъ ыкIи илъэси 3 хъапс тырилъхъагъ.

Машинэхэр
рифыжьэщтыгъэх

Адыгеим ыпэкIэ щызэрагъэхэу бзэджэшIэгъытIу республикэм ихэбзэгъухмаклохэм зэхэфын алъэкIыгъ. Машинэр зэрэрафыжьагъэм тIури епхыгъэх. 2015-рэ илъэсым, жъоныгъуакIэм республикэм икъэлэ шъхъалэ дэт автосервисхэм ащыщ мы бзэджэшIагъэхэр къыщыхъугъэх. Техническэ фэло-фашIэ-хэр зыгъэгъэкIэрэ станцием ИофышIэу илъэс 29-рэ зыныбжыр ары бзэджэшIагъэ зезыхъагъэу зэгугъафэхэр.

Полицейскэхэм нэужым зэрагъэунафыгъэмкIэ, Мыекъуапэ щыпсэурэ илъэс 58-рэ зыныбж хулыфыгъэм иавтомобиль ары кIэлэ ныбжыкIэм апэ рифыжьагъэр. Ау тIэклэу тешагъэу гъогум къытехъухъэгъэ хъугъэ-шIагъэм ар хэфагъ, машинэр зэпыригъэзагъ. Ау бзэджашIэр ащ къыщыуцугъэл, автосервисым къыгъэзэжыи, ащ Iутыгъэ «иномаркэр» ятIонэрэу рифыжьагъ. ПшъэдэкIыж ымыхъыным пае бзэджашIэм зыгъэбылыгъ, нэмыкI шъолъыр кIуагъэ. Ащ къыхэкIыкIэ, 2015-рэ илъэсым, шышъхъэлум федеральнэ розыскым ар ратыгъ. Полицием икIулыкIушIэхэм зэхашхэу оперативнэ-лпыхъун ИофшIэбзэхэм яшIуагъэклэ, бзэджашIэм зыщыгъэбылын ылэ-кIыщт чIыплэр агъэунафыгъ. АщкIэ Краснодар краим иоперативникхэр Iэпылэгъу къафэхъугъэх. Хэбзэгъэуцугъэр зыукуагъэр Новороссийскэ къышаубытыгъ. Мы къалэм нэсыным пае бзэджашIэм автомобилэу «Волга» зыфилорэм рифыжьагъ. ЫшIагъэм ар еуцолэжыгъ, зэхэфынхэр макIох.

«Етлэ унэжъым игимн» жъынчыгъэ

«Гушысэ гъэшлэгъон сэ сыхъэ кычэрэгъуагъ: «Блэкыгъэр блэкыгъахэу, ар гъашлэм хэкыгъахэу, зыпари кыуачи, шлагъуи кыпымыкыжынау зылохэрэр шылэх. Ау, сэ сишлэшккэ, хэукъох ахэр. Арэуцтэу шытэл ар. Тэ зыдэтшлэжырэп нахъ, шыгъу ткугъуаеи яхыщэрэу, тапэккэ кыкыгъэми, тэри, таужккэ кыкыштыи апкыинэ-лынэмэ ар ахэушъэфэгъэу гъэшлэным кырэклох. Блэкыгъэр сыдигъуи чыжъэу шылэх. Егъашлэми ащ гу тыринэрэп...» Мы гушылэхэр Цуекъо Юныс иповестэу «Къэ-шъуаком икъам» зыфиорэм шытых. Адыгэ тхэклошхоу зигушылэхэр ушъагъэхэм, зигушылэхуыгъэхэр гушылэжъ-гъэ-сэпэтхыдэккэ байхэм, зиadyгъэ жабзэ ижырэ гушылэккэ къабзэккэ гъэпсыгъэм, акылыгъэ зэгъэфэгъэ тхаклэр зышэным иповестэу тыхыгъэ спектаклэу къагъэлъэгъуагъэр дэгъу дэдэ мыхъун ылъэкыштыгъэл. Адыгэ Лъэпкъ театрэм итеатралнэ лъэхъаныккэ Цуекъо Юныс иповестэу «Къэшъуаком икъам» зыфиорэм тыхыгъэ пьесэмккэ кызылэуахыгъ. Ар зытехыгъэр ыккы зыгъэуцугъэр Хъакъуй Аслъан ары. Чъэпыогъум и 23-м апэрэу къагъэлъэгъуагъ.

Театралнэ лъэхъаныккэ

икъызылэхуыи фэгъэхыгъэ лотхъабзэм кышыгушылагъэх АР-м культурэмккэ иминистрэу Къулэ Мыхъамэт, Лъэпкъ театрэм ипашэу Шъхъэлэхъо Светлан, Адыгэ телевидением итхъаматэ илэпылэгъоу Тлэшу Светлан ыккы нэмыккхэр.

Адыгэ лъэпкъым игууэ пхырыккэу, ихъишъэ кылуатэу ар шыт. Шылэныгъэм ккэу кыкы-хъэхэрэмэ адыхыыхъэхэ, гушъхъэлэжыгъэр зэрэчланэрэр, етлэ унэжырэ зэрэаутыжы-рэм фэдэу лъэпкъым ихъишъэ зэрагъэклодыжырэу, уасэ зы-фашыжыи кызырэмэныжы-рэр... Арэуцтэу зышыхъурэ лъэхъаным шугъоноу, бзэгъу-хыныр, цыфгъэклодыныр къа-бэкыинэу регъажъэ. Ау шылэх джыри археологъу къэшъуаком икъамэ мэхъэнэшхо езытырэмэ афэдэхэр, лъэпкъым зыгу фэ-узыхэрэр, мыбэхэми. Адыгэ тарихырэ зэригъашлэу, ар кы-ухъумэу, адыгабзэр лум-пэм ымышлэу къэнэжыгъэр ма-ккэми, ахэр шылэх гугъапкэ къа-тэу, тятэжъ плашъэмэ агъэ-лъаплэщтыгъэхэ адыгэ лэпэщы-сэмэ, лэдэ-уадэмэ, ауужыпкъэм, шлэжыи ягушысэхэр афэгъэ-загъэхэу. Етлэ унэжырэ ра-утыжыгъэхэми, адыгаб-зэр зэрамыгъэшлэжырэми, адыгабзэккэ тхыгъэ гъэзетым емыджэжырэми, гугъапкэ къа-

зытырэ нэбгырэ зырызэмэ лъэп-кырэ хашыжыи.

Уадыгэмэ, адыгэу зыолы-тэжыи, гучлэм нэсэу уезыгъэ-гушысэныбэ спектаклэм хэлъ. Арэу шытми, повестырэ спек-таклэ пшыжыныр логыгъо псынклэп. Ащ тамэ кыгуи-гъаккы, «мэшлэ устхъоу къебы-былэгъэ бзыухэм» ахэтэу

иповестэу шлагъорэ лэпэлэсэны-гъэшхо зыхэлъ режиссеррэ зэрэзыхылагъэхэр ары. Ар Цуекъо Юныс, Хъакъуй Аслъани янасып. Адыгэ драма-тургиими инасып. Сценэм ицфы хъугъэ тиартистхэми гъэхъэ-гъэшхо ашыгъ. Агуи апси уты-гум зэрэхэлъыр джыри зэ къаушыхъатыжыгъ. Тиартистхэм

Сурэтхэр Емтлэ Нурбый тырихыгъэх.

ошъогум нэс зылэтыгъэр Хъа-къуй Аслъан.

Тхыгъэ дэгъум спектаклэ дэгъу ренэу хэкырэп, ау хэтэ зылуагъэр тхыгъэ дэмккэ спек-таклэ дэгъу агъэуцугъэу? Спек-таклэу тызэплъыгъэр дэгъу дэдэ зыккэхъугъэр тхэклошхом

спектаклэ зэккэлыккэхэм роль зэфэхъафхэр къашашыи, ары пэпч театралнэ лъэгаплэмэ зэрэтэтхэр, тызэрагъэушхорэр кыхъэгъэщы сшогъу.

Спектаклэм хэт артистыр ккэухым нэс къэмышлэжыи зыхъуккэ, угуцафэми, игушы-

лаки, ымакыи зэрехъокышъумэ, ар зэрэартистышхом уемыхы-рэхышъэжъ. Уджыхъу Марыет ары зигугъу къэсшырэп, ащ нэнэжъ ироль дэгъу дэдэу кызыришыгъэм фэшл еплъыгъэ-хэр бэрэ лэгу фытеуагъэх. Ныжъ-тыжъмэ сабийхэр аккэ-ккэдзагъэхэу, гъэсэпэтхыдэ макъэр атхъакумэмэ анэлусэу — джары адыгэ унагъор зэрэ-щытыгъэр. Хэгъэу зэошхом кыхэкыжыгъэ лыбланэхэр ящысэтэхыплэхэу шъэожыыхэр агъасэщтыгъэх. Хъакъуй Ан-заур мытхытхъэу, шъырытэу, кыиорэр хигъэттысхъэу ироль къешы. Ар сценэм тет къо-дыеп, спектаклэм идунай зэу шыщ, илъэхъанэ ицфы шъыпкъ. Тхъаркхъоу Теуцожъ, Джолэкъо Рэщид, Даур Жанэ, Ккэмэщ Разиет, Бэгъушъэ Анзор, Болэкъо Адам ыккы нэмыккхэм ярольхэр кызырешыгъэм цы-фэу еплъыгъэхэр ыгъэрэзагъэх. Зэлъашлэу шлэныгъэлэжъэу Хъоткъо Самир иккэлэу Ас-темир апэрэу спектаклэм адыгэ къэшо дахэккэ хэлэжъагъ.

Лъэпкъ театрэм шылажъэ-хэрэм, ипашэхэм, спектаклэр зытехыгъэ тхыгъэм иавтор, зэккэхэми ягъхэлъ къадэхъугъ. Ащ фэшл тафэгъушлэ. «Мы пове-стым итхыи зысэхуым, сынэпс-хэр къэклауагъэхэу бэрэ сы-щысыгъ, — ылуагъ Цуекъо Юныс спектаклэ ужым зэфэ-хысыжъ гушылэхэр кышы-хэзэ. — Джыри марышъ, ти-артистмэ ар кызашыи, а гуу-лыузыжыхэр сккэхэкыжыгъ. Тхъашъуегъэпсэу, Лъэпкъ те-атрэм илофышлэхэр!»

ДЭРБЭ Тимур.

Ясэнаушыгъэ къагъэлъэгъуагъ

(Иккэу).

— Хъэныр интернатим шыта-гъэшлагъэу, сыфэцагъэу сыпыл, — игуапэу кылуатэ Екатери-нэ. — Ащ нэмыккэу, пхъэм пхъон-тэжыыхэр ыккы шыгъыжыыхэм сурэтхэр ахэсэшлыккы.

Къэгъэлъэгъоным хэлэжыгъэ ккэлэцлыккэ 13-мэ ялофшлагъэхэр шытхъу тхылхэмккэ, шлухъаф-тынхэмккэ кыхагъэщыгъэх.

Нэужым фестивалыр шлуфэс гушылэхэмккэ кызылэуиыхыгъ АР-м лотхъанымккэ ыккы соци-альнэ хэхъоныгъэмккэ имини-стрэ игуадзэу Хъапэе Мары-ет. Сэнаушыгъэу ахэлъым осэшл кыфишлызэ, чанэу зы-къагъэлъэгъонэу, творческэ гъэ-хъагъэхэр ашлынхэу ккэлэцлы-ккэхэм ар къафэлъэуагъ.

Концерт программэр едзы-гъуицэу зэтеутыгъагъ: оредло-ныр, музыкальнэ лэмэ-псымэхэм къарагъэлэоныр ыккы къэшыноу. Ахэм уасэ афишлыгъ жюри.

Оредлоныккэ апэрэ чыплэр

Рамазан Гамзатовым (къалэу Мыекъяупэ) ыубытыгъ. Ятлонэрэ чыплэр Кошхъэлбэ районым кыкыгъэ Ольга Сафоновам фагъэшъошагъ. Максим Демур (Красногвардейскэ район) ящэ-нэрэ хъугъэ.

Музыкальнэ лэмэ-псымэхэм къагъэлэогъэнымккэ Адыгэкъалэ кыкыгъэ Хъут Казбек анахъ къахэщыгъ. Ятлонэрэ чыплэр фагъэшъошагъ Василина Улья-кина (къалэу Мыекъяупэ). Ящэ-нэрэ хъугъэ Давид Выров-щиковыр (Мыекъяупэ).

Анахъ къэшыоккэ дэгъоу алытагъэр Мэрэ-тыккэ Анзаур (Мые-къяупэ). Ятлонэрэ чыплэр кыдыхыгъ Мыекъяупэ районым кыкыгъэ Та-тьяна Самко. Михаил Дрыгиныр (Мыекъяупэ) ящэ-нэрэ хъугъэ.

Теклоныгъэ кыдызы-хыгъэхэм шытхъу тхыл-хэмрэ ыккы шлухъафтын

лъаплэхэу магнитолэхэр, план-шетхэр, DVD-плеерхэр араты-гъэх. Хэлэжыагъэхэу, ау текло-ныгъэ кыдызымыхыгъэхэри шытхъу тхылхэмккэ, МР-3 плеерхэмккэ, телефонхэмккэ агъэушлуагъэх.

ИШЪЫНЭ Сусан.

Сурэтым итыр: апэрэу зэ-нэжыгъэу хэлэжыгъэ Малика Алиевар, къэгъэлъэгъоным кырахабылэгъэ лэпэщысэхэм ащыщхэр.

Сурэтхэр Валентина Оста-пенкэ тырихыгъэх.

Гавердовскэм шыпсэхэрэр фэразэх

Мы ауужырэ уахътэм Мыекъяупэ игъогубэхэр зэрагъэцккэжырэ тинэрылэгу. Зэнэжыгъэхэм ащытеклогъэ организациехэр ары лотхъанхэр зыпшъэ дэккыхэрэр.

Пэнэжыккэ хызмэтшлэпэу «Дортранссервис» зыфиорэр ахэм зэу ащыщ. Мы лотхъаным ипашэу Хъабэху Аскэ-ри, ащ шылэжырэ цыфхэми шытхъоу апылпыр маккэп. Мары джыри агъэцккэ лотхъан шъхъалэм шъхъадэккыи, къутирэу Гавердовскэм шыпсэхэрэм лэпылэгъу афэхъугъэх. Къутирым изы урамэу Полевая зыфиорэм гъогу дэккырэ ыккэ хэмылэу агъэцккэжыгъ, ащ шыпсэхэрэр агъэрэ-загъэх. А лотхъан шлагъор зэшлэзыхыгъэхэр Жэнэ Адам, Хъа-бэху Бислан, Джэндэрэ Анзор ыккы Цундышк Пшымаф. Урамым тес цыфхэм «тхъашъуегъэпсэху» ккэлэмэ арало.

Къутирэу Гавердовскэу къалэу Мыекъяупэ хэхъэ ыккы мы ауужырэ уахътэм унэгуабэмэ псэуплэккэ кыхахы. Уна-ккэхэр ашлы, цыфхэр ачлэтысхъахы, ау ягъогухэр шыгъэхэп, ашлынхэуи гугъапкэ ялэу къашлэрэп. Ащ кыхэккэу, къути-рым шыпсэхэр цыфхэм ямылкъу зэхалхъэхэу, гъогухэр ыккы нэмыккэу инфраструктурэм хэхъэхэрэр агъэпсых. Ау зэккэри афэшлэрэп, яамал кыхырэп. Джары хызмэт-шлэпэу «Дортранссервисым» илэпылэгъу гопэшхо цыфхэм зыккэхыгъэр. Ахэр шысэтэхыплэу тилэх.

(Тикорр.).

ТХЫЛЪЫКІЭХЭР

Мы романыр Юныс итрилогию «Унэ пльыжъ» зыфилорэм иятлонэрэ тхылъ, зыфэгъэхыгъэр адыгэ лъэпкъым тарихъ хъугъэ-шлэгъэ кыин зэфэшхьафыбэу кызыэринэкыгъэр ары. Анахъ игъэклотыгъэу кылуатэрэр Хэгъэгу зэошхом илъэхъанэу нэмыц хъун

Итарихъ романыклэ къыдэкIыгъ

Зэлашлэрэ тхаклоу Цукъо Юныс итворчествэ лъыплъэхэрэр романыклэу «Лакъом итамыгъ» зыфилоу бэмышлэу къыдэкIыгъэм ыгъэгущоштых.

кIахлэхэм мэзыхым кыкIоцI Адыгэ хэкур зайыгыгъэр ары.

Тхылъэу «Лакъом итамыгъ» зыфилорэм Цукъом зэкIэлэбэжъ шыкIэри цигъэфедэгъыкIи адыгэ лъэпкъым Урыс-Кавказ зэошхоу, илъэсишъэ Iэпэ-цыпэ зыкIудыгъэм адыгэхэр зэрехъулагъэхэр, хъазабыбэу ащыпэкIэкIыгъэр, адыгэхэр ащ ипхъыхъэ-итэкъу зэришыгъэхэр кыщегъэлагъэу.

Псэ зыпыт пстэумэ, анахъэу цыфым, мы дунэешхом щичэчэу, цызэхилэрэм, адыгэ лъэпкъым игъогу урыплъэмэ, ащ лъапэр пызыутырэ лъэныкыабэ зэрилагъэр мы рома-

ным зэхыуегъашIэ. Юныс итхылъыкIэу «Лъэпкъым итамыгъ» зыфилорэр тарихъ лабгъулабгъоу зэхэлъ: совет хабзэм иуахътэ зыфедэгъэр хэти рилуатэ шлоигъу тхаклом, сыда Iомэ мы уахътэр ыпэрэхэм кIахъэзыгъэщыгъэр, егъашIэм зыкIэхъопсыгъэхэ зэфэдэныгъэр цыф жыгъэхэм зэрагъотыгъэр, лажьэрэм, хэтми, илэжъапкIэ зэригъотыжыщтыр, Iофым цыфыр зэриплурэр кIигъэтхъэу колхоз-совхозхэр зэхэшагъэ зэрэхъугъэхэр, коллективизациер Адыгэ хэкум зэрэщыреклокIыгъэр Юныс кыщырилотыкIыгъэх. Ау совет хэгъэгум игъэ-

псыгъо уахътэ лажы хъакыи зымылэ анахъ цыфышлурэр, еджэгъэ-гъэсагъэхэр, анахъ хыехэр зэрагъэкIодыщтыгъэхэм, «репрессиеклэ» зеджагъэхэри лъэхъэнэ гомылоу зэрэщытыгъэм романым чыплэ щуубытыгъ.

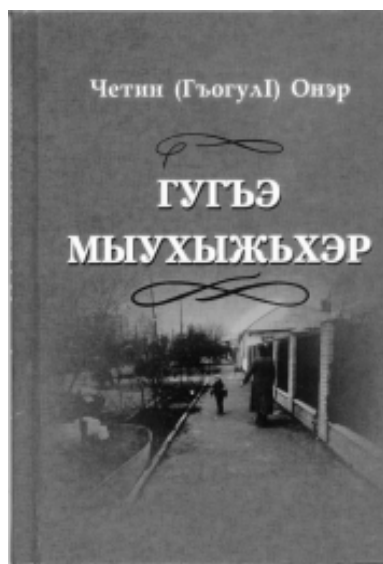
Сэ сишлэшылкIэ, авторым анахъ тигъашIэмэ шлоигъор охътэ пычыгъо пэпчъ цыф лъэпкъхэмкIэ сыдигъуи гумэкIыгъохэр зэрэпхыгъагъэхэр, адыгэ лъэпкъми а кыныгъохэр кызыэрэ-зэринэкыгъэхэр ары.

Джырэ мафэхэм тильэпкъкIэ анахъ Iофыгъо инэу къэуцухэрэм Цукъо Юныс мы романым ыналэ ащытыригъэтыгъ, ар — ныдэлъфыбзэр лъэпкъым зэрэлэпызырэр, зэрэлэкIэкирэр ары. «Тэшлэ, тэшлэ...» алоу гъэсэныгъэ лэжъапIэхэм ялофышIэхэм бэрэ зэхэтэхыми, апч шыкыу чагъэр зэрэзэхэщхъыгъуаеу

пстэуми плэ зэкIэмьдзагъэу, узэдэлэжъэу щымытмэ, мы Iофыгъом икызыэтэгъэуцожьын хэхъон шлагъо зэрэщымылэр тхаклом тегъашIэ, игумэкI-гукIаехэмкIэ къыддэгъащэ.

НэкIубгъо 500 хъурэ романыр кIэкIэу кыпIотыкIынэп, ау тхылъыкIэр адыгэ лъэпкъым ышъхъэ кырыкIуагъэр пшIэ-нымкIэ, ублэкIыгъэ ушыгъо-зэнымкIэ, «ер кызыэрэкирэр кIэнкIэ зан» зэралоу, лъэшэу уналэ зэтемытыжъэу, узэфэ-мысакъыжмэ, кыпIышын ылъэкIыштым итхыд. Лъэпкъым изыкIыныгъэ, игупсэфыныгъэ, лъэпкъ акылым изэтетныгъэ, гукъэбзэгъэ шыпкъагъэм акIуачIэ зэхыуыгъашIэу мы романыр тхыгъэ. Бэ гупшысэу кыгъэушырэр, шъхэм цызэпэкIыгъэкирэр. Лъэпкъым итарихъ цыкIу-цыкIоу кызыэтыригъэ-щыкIысэ, тилэ байныгъэ инэу мамырныгъэр, шылэкIэ тынчыр, сьд ишылкIэми, тыухъумэнхэ зэрэфаер тхэкIошхом итхылъыкIэкIэ къыдгугъегъало.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Тхылъыр иинагъэкIэ цыкIу дэд, нэкIубгъуи 100 нахъыби хъурэп. Ау ащ романышхом ихъугъэ-шлагъэхэм уахэщэ, авторы романкIэ еджагъ.

Тхылъыр ытхыгъ Тыркуем щыпсэурэ адыгэхэм ащыщэу Четин (Гъогул) Онэр. Ар Тыркуем кыщыхъугъ, илъэс 72-рэ ыныбжъ. Онэр Тыркуем цызэ-лъашIэрэ адыгэ тхакIу, режиссер. 1963-рэ илъэсым Анкара дэт университетым финанс-хэмкIэ ифакультет чIэхъагъ, щеджагъ. Ау финанс Iофым пылбыныжъ хъугъэп, Анкара дэт театрем артистэу Iоф шишIэу ыублагъ, спектаклэ 40 фэдизмэ ахэлэжъагъ. 1972 — 1973-рэ илъэсхэм гъэзетэу «Миллиет» зыфилорэм искусствэмкIэ иотдел упчIэжъэгъоу чылэжъагъ. Ащ ыуж тырку телевидением

Адыгэ дунаим ухещэ

«Гугъэ мыухыжъхэр» ыцIэу мы мафэхэм тхылъ цыкIу кысIэкIэхъагъ. Уишъыпкъэу уеджэмэ, сыхъат заулэкIэ уджын апэ кысIэшолшыгъ, ау зэрэсымылоу кысIэкIыгъ. Адыгэ дунайр сыхъат заулэкIэ кIуна? Адыгэ дунай кIыхъэм ащ ухещэ.

режиссерэу Iоф шишIэу ригъэ-жъагъ, «Хэт щылэр, хэт щымылэжъыр?» зыфилорэ сериалыр ыгъэуцугъ, артистэу ежъыри телеспектаклэхэм ахэлэжъагъ.

Четин Онэр «Сыдж пльыжъ» ылоу ытхыгъэ тхылъэу рассказхэр кызыдэхъагъэр 1975-рэ илъэсым кыдыгъэкIыгъ. 1978-рэ илъэсым ар нэмыцыбзэкIэ зэрадзэкIи цыфыбэ еджагъ, нэмыцыбзэкIэ тхыгъэ литературнэ IофшIэгъэ анахъ дэгъухэм ащыщэу альытагъ. ЕтIанэ а рассказым тыхыгъэу фильм ежъ ыгъэуцугъ.

Гъогул Онэр илофшлагъэхэм Тыркуеми, нэмыкI хэгъэгухэм осэшоу кIащафашылъыгъ, премие зэфэшхъафхэр кыратыгъэх. Ащи итворчествэ кIэлэцыкIухэм апае ытхыгъэхэм чыплэшхо щаубыты. Ащ фэдэу «Гугъэ мыухыжъхэр» зыфилорэ романыр кызыдэкIым (ащ игерой шъэожьый), тхылъеджэхэми критикхэми лъэшэу ашIо-

гъэшIэгъоныгъ, агукIэ аштагъ.

Тхылъыр икIыгъэ плэшIэгъум ия 80-рэ илъэсхэм ытхыгъ, кыхиуыгъ. Ау адыгабзэм зыралъхъагъэр джыры нылэп. Ар зэри-дзэкIыгъ Онэр иныбджэгъоу, хэкум къэкIожьыгъэу щыпсэурэ ЕнэмыкIо Мэулид. ИпчъагъэкIэ 500 хъоу Iофшлагъэр Мыекъуапэ мы мафэхэм кысIэ-щыхауыгъ. ЫпшъэкIэ кызыэрэ-щытIуагъэу, тхылъыр мыинми, авторым ащ адыгэ дунайр зэрэлпсауу ригъэфагъ.

КIэлэцыкIум игукъэкIыжъхэм кысIэкIыгъэ хъугъэ-шлагъэхэр сабий къэбар кIодыехэп, лъэпкъым кырыкIуагъэм хэгъэшагъэу гупшысэхэр, зэдэгущылэгъухэр бэу хэтых. Ахэр къэбар игъэкIотыгъэхэуи щытых, герой шъхъалоу сабыим янэж дэгущылэ зыхъукIэ рилорэ гущылэ заулуи гъэпсыгъэх.

Кавказым кызыэрэрафыгъэхэр ренэу нэнэж игупшысэхэм, игущылэхэм ахэт. КIалэр ыгъасэу арэп, гущылэ хадзэу

ренэу кыабынэгъэ чыгум ныом игугъу кыешы.

КIэлэцыкIум шыкIэу зельы-тэжы. Сабыир янэж нахъ фэгъэзагъэу къэтэджы, ащ ыдэжъ щэлъы.

Чэц горэм

— Нан, сыщыщыт! — ело кIэлэцыкIум.

— Ужэ зэтемылхъэмэ, узгъэ-щыщыт джы, — ело ныжъым.

— Хъа, сышыкIэба сэ?

— ШыкIэхэр чэщырэ щы-щыхэрэп.

— Сыда зыкIэмыщыщхэрэр?

— Шыудзэр зыдэщылэр пачыхъэм идзэ кышлэщт.

— Хэт пачыхъэм идзэр?

— Типыйхэр ары. Тиунэ, тыхэку, Кавказым тыкIызыфыгъэхэр ары. Хаджэр аукIыгъ, Шамилэ гъэры ашылъ...

Ащ фэдэ чыплэхэр тхылъым кыххэфэх.

Роман цыкIур гъэшIэгъонэу гъэпсыгъэ, нахъ тэрэзэу къэплон хъумэ, сюжетым игъэпсыкIэ къэлотэкIэ ямышылкIэ щыгъэ-федагъ. Сыдрэ къэбари сабыир бэшлагъэу щыгуагъэм фэд. Хэо-хапкIэу, лъэпкъым, унагъом кыарыкIуагъэр кIэлэцыкIум ытхыкIумэ ит зэпыт.

Адыгэхэм зэрэхэбзагъэу, ныжъ-тыжъым, ны-тыхэм ясабий гукIэгъоу фырялэр шъхъэ-ихыгъэу щымытэу, адыгэ унэгъо зэфышчытыкIэм диштэу къэгъэлэгуагъ. Ныжъым кIэлэ-цыкIум гукIэгъу мыухыжъ фырилэми, гъум-тымыгъэ, пхъэ-шэгъэ тIэкIу кIэтэу сабыим дэгущылэ. Ари адыгэ зэфышчы-тыкIэм щыщ.

Къушхъэу Тыркуем кIожьыгъэ къуаджэр зыкIэлпырысым ыцIэ тхыгъэм бэрэ кыххэфэ. Ау Кавказым кыранэгъэ къушхъэхэм ар афагъадэрэп. — Бинбогам къушхъэ епIо хъуна? — ело ныом. — Тэ тикъушхъэхэм ялбытыгъэмэ, ар чапи икыурэп.

Адыгэшим образ тхыгъэм чыплэшхо щеубыты. Сабыим ицыкIугъо кыщегъэжъагъэу шым зызэрэфигъадэрэм къегъэлагъо адыгэм шым уасэу фишлырэр. Ащ ехыплэгъэ гупшысэхэр, ар адыгэм идунай зэрэхэтыгъэр гъэшIэгъонэу тхылъым кыщытыгъ. КIалэм ятэжы янэж кызыэрхыгъэр романым дахэу кыщыгъэлэгъуагъ. А чыплэми адыгэм шым мэхъанэу ритыштыгъэр кыххэ-щы. Ыхыныуауагъэ зызэдашI нэуж кIалэр урысыдзэр зыдэ-щылэ чыплэм кIуи, шы фыжъыр къатырихыгъ. «Мы шы фыжъыр сшIэ пэтзэ кIахэс-щыгъ. Блэ шлуцIэм фэдэу шлункым хэкIодэрэ шымыкIэ ус-хына?!» — ело кIалэм.

Къушхъэм икыэбари, лэгъуп-кыопсым мэхъанэу ратырэми, гъатхэр къэзыхырэ Былыз идунэететыки, ащ икыэбархэми тхылъым умылэгъурэ кIуачIэ горэ кыххалъхъэ. Роман цыкIум седжэфэ Къуекъо Налбий и «Къушхъэ ябгэ» ренэу сынэгъу кIэтыгъ...

Уадыгэмэ, адыгэ дунаим ухэты пшIоигъомэ, тхылъым уеджэн фае.

СИХЪУ Гошнагъу.

ПШЭНКІЭ ГЪЭШІЭГЪОНЫ

Зэрар нахъ езыхырэр

Цыфым ипсауныгъэ къэухъумэгъэ-ным фэшI шIэныгъэлэжъхэм ушэтын зэфэшхъафыбэ ашIы илъэс пчъагъэхэр атырагъэкIуадэхэзэ.

Алабамэ (США-м) дэт университетым ишIэныгъэлэжъхэм бэмышIэу зэфэхысыжъ зэрашыгъэмкIэ, гъомылэпхъэ гъэжъагъэхэр, кIэнкIэр, нэкуль зэфэшхъафхэр ыкIи псы Iэшлурэр нахъыбэрэ зыгъэфедэхэрэм гум лъэшэу зэрар рахы. ШIэныгъэлэжъхэм зэралытэрэмкIэ, ахэм афэдэ гъомылапхъэхэр зикIасэхэм агу узыным

ишынагъо нахъ ашъхъарыт мэхъу, япроцент 56-м а гумэкIыгъор кыафыкIокIы.

Университетым ишIэныгъэлэжъхэм мы лъэныкъомкIэ ашIыгъэ ушэтынхэм зыныбжъ илъэс 45-м кыщымыкIэу хагъэлэжъагъэхэм а лъэхъаным зыгу узыр ахэтыгъэп. Ушэтынхэр 2003-рэ илъэсым кыщегъэжъагъэу 2007-м нэс кIуагъэх.

Цыфэу шIэныгъэлэжъхэр зылып-лъэщтыгъэхэр купитфэу агочыгъагъэх гъомылапхъэу якIасэхэм, нахъыбэрэ агъэфедэхэрэм ялбытыгъэу.

Апэрэ купым хэхъагъэх гъомылэпхъэ гъэжъагъэхэр ыкIи псы Iэшлурэр зикIасэхэр («южная диета» ащ ралоуи мэхъу), ятIонэрэм хэтыгъэх полуфабрикатхэр (макаронхэр, пиццэр, мексиканскэ е китайскэ шхынхэр) нахъ

кыхэзыыхыхэрэр. Ящэнэрэ купым хагъэхъагъэх хэтэрыкIхэр, пхъэшхъэ-мышъхъэхэр нахъыбэрэ зыгъэфедэхэрэр. ЯплIэнэрэм — IэшлурэшлурэхэмкIэ пчэ-дыжъышхэ зышIыным фэцагъэхэр, ят-фэнэрэм — шьон пытэхэмрэ хэтэрыкIхэмрэ зэдагъэфедэнхэр зишэнхэр.

Илъэс пчъагъэм мыхэм япсауныгъэ кырыкIорэм шIэныгъэлэжъхэр зылэп-лъэхэм, апэрэ купым хахъэхэрэм агу узыным ишынагъо нахъ ашъхъарытэу, арэуштэу языгъэлон зэхъокIыныгъэхэр ахэм агухэм афэхъугъэу агъэу-нэфыгъ.

(Тикорр.).

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэ и Указ

Къолхъхъэ тын-ыхыным пэуцужьыгъэным тегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм ишэпхъэ правовой акт зауламэ зэхъоклыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм ехылылагъ

Урысые Федерацием и Президент 2015-рэ илъэсым бэдзэогъум и 15-м ышлыгъэ Указэу N 364-р зытетэу «Къолхъхъэ тын-ыхыным пэуцужьыгъэ-нымклэ лощлэнхэр нахьышлюу гъэ-цэклэгъэнхэмклэ шлэгъэн фаехэм яхьы-лагъ» зыфилорэм диштэу лощхэр гъэ-сыгъэнхэм фэшл **унашъо сэшлы**:

1. Мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъу лэнатлэ лухъэ зы-шлюигъохэм, Адыгэ Республикэм икъэ-ралыгъо граждан къулыкъушлэхэм хахъоу, мылькоу ыкли мылькумклэ пшъэрылъэу ялэхэм афэгъэхьыгъэ къэ-бархэр зэралэклагъахьэхэрэм яхьыллэгъэ Положениеу Адыгэ Республикэм и Президент 2009-рэ илъэсым лоньгъом и 18-м ышлыгъэ Указэу N 110-р зы-тетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъу лэнатлэ лухъэ зы-шлюигъохэм, Адыгэ Республикэм икъэ-ралыгъо граждан къулыкъушлэхэм ха-хъоу, мылькоу ыкли мылькумклэ пшъэ-рылъэу ялэхэм афэгъэхьыгъэ къэбар-хэр зэралэклагъахьэхэрэм ехылылагъ» зыфилорэмклэ аухэсыгъэм (Адыгэ Рес-публикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэу-гъо-ягъэхэр, 2009, N 9; 2011, N 4; 2012, N 4, 6; 2013, N 5; 2014, N 11, 12; 2015, N 5):

а) а 1 — 3-рэ пунктхэр мыщ те-тэу къэтыгъэнхэу:

«1. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъу лэнатлэ (ыужклэ граж-дан къулыкъу лэнатлэр тлозэ дгъэклошт) лухъэ зышлюигъохэм, Адыгэ Респу-бликэм икъэралыгъо граждан къулы-къушлэхэм (ыужклэ граждан къулы-къушлэхэр тлозэ дгъэклошт) хахъоу, унэе мылькоу ыкли мылькумклэ пшъэрылъэу ялэхэм яхьыллэгъэ къэбархэр, джащ фэдэу ахэм яшхъэгъусэхэм, зыныбжъ имыкьугъэ яклэлэцлыкьухэм хахъоу, унэе мылькоу ыкли мылькумклэ пшъэрылъэу ялэхэм яхьыллэгъэ къэбархэр зэралэ-клагъахьанхэ фэе шыклэр мы Поло-жением щыгъэнэфагъ.

2. Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм диштэу хахъоу, мылькоу, мылькумклэ пшъэрылъэу ялэхэм яхьыллэгъэ къэ-бархэр алэклэзыгъахьанхэу зипшъэрылъ-хэр:

1) къэралыгъо къулыкъу лэнатлэм лухъэ зышлюигъохэр;

2) отчет къызыфашырэ илъэсым тыгъэгъазэм и 31-м ехъулэу граж-дан къулыкъу лэнатлэу Адыгэ Респу-бликэм икъэралыгъо граждан къулыкъу лэнатлэхэм яспискэ къыщидэлъытэгъа-гъэм лутыгъэ граждан къулыкъушлэхэр. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граж-дан къулыкъушлэхэр ащ фэдэ лэнатлэм лутхэ зыхьуклэ хахъоу, мылькоу ыкли мылькумклэ пшъэрылъэу ялэхэм яхьы-лэгъэ къэбархэр, джащ фэдэу ахэм яшхъэгъусэхэм, зыныбжъ имыкьугъэ яклэлэцлыкьухэм хахъоу, мылькоу ыкли мылькумклэ пшъэрылъэу ялэхэм яхьы-лэгъэ къэбархэр арахьыллэн фэе Адыгэ Республикэм и Президент 2009-рэ илъэсым шышхъэлум и 31-м ышлыгъэ Указэу N 100-р зытетэу «Адыгэ Рес-публикэм икъэралыгъо граждан къу-лыкъу лэнатлэ Адыгэ Республикэм играждан къулыкъушлэ ыгъэцаклэ зы-хьуклэ хахъоу, мылькоу ыкли мыль-кумклэ пшъэрылъэу ялэхэм яхьыллэгъэ къэбархэр, джащ фэдэу ащ ишхъэгъусэ, зыныбжъ имыкьугъэ иклэлэцлыкьухэм хахъоу, мылькоу ыкли мылькумклэ пшъэрылъэу ялэхэм яхьыллэгъэ къэ-бархэр зэралэклагъахьэрэ шыклэм ехылылагъ» зыфилорэм диштэу;

3) граждан къулыкъушлэхэу граж-дан къулыкъушлэхэу лэнатлэу списокэм къыщидэмыллытагъэм лутхэр ыкли къэ-ралыгъо къулыкъу лэнатлэу списокэм къыщидэлъытагъэм лухъэ зышлюигъохэр.

3. Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэ

зериухэсыгъэ шыклэм тетэу хахъоу, мылькоу, мылькумклэ пшъэрылъэу ялэхэм яхьыллэгъэ къэбархэр справ-кэхэм арытхэу алэклагъахьэх:

1) цыфхэм — граждан къулыкъушлэхэм лухъэхэ зыхьуклэ;

2) списокэм къыщидэлъытэгъэ лэна-тлэхэмклэ кандидатхэм — граждан къулыкъу лэнатлэхэу списокэм къыщы-дэлъытагъэхэм залуагъахьэхэклэ;

3) граждан къулыкъу лэнатлэхэу списокэм къыщидэлъытагъэхэм алу-т граждан къулыкъушлэхэм — илъэс къэс отчет къызыфашырэ илъэсым мэлъыл-фэгъум и 30-м нахъ мыгужъоу.»;

б) я 4.1-рэ пунктхэр хэгъэхьогъэ-нэу ыкли ар мыщ тетэу къэтыгъэ-нэу:

«4.1. Мы Положением ия 4-рэ пункт диштэу списокэм къыщидэлъытэгъэ лэнатлэм лухъэ зышлюигъом хахъоу, мылькоу ыкли мылькумклэ пшъэрылъэу илэхэм яхьыллэгъэ къэбархэр алэкле-гъахьэх.»;

в) я 6-рэ пунктхэр кьуачлэ имылэжъу-лытэгъэнхэу;

г) я 10-рэ пунктхэр мыщ тетэу къэ-тыгъэнхэу:

«10. Мы Положением ия 3-рэ пункт ия 1-рэ подпункт диштэу къэбархэр залэкигъэхьэгъэ мафэм щегъэжъагъэу мазэм къыклоцл джыри зэ ауплъэ-кьужыгъэ къэбархэр цыфым арихьы-лэжыын ыльэкьышт. Списокэм къыщы-дэлъытэгъэ лэнатлэм лухъэ зышлюигъом мы Положением ия 3-рэ пункт ия 2-рэ подпункт диштэу къэбархэр залэки-гъэхьэгъэ мафэм щегъэжъагъэу ма-зэм къыклоцл джыри зэ ауплъэкьужыгъэ къэбархэр арихьылэжыын ыльэкьышт. Мы Положением ия 3-рэ пункт ия 3-рэ подпункт зигугъу къышырэ плалъэр зиклырэ нэуж мазэм къыклоцл граж-дан къулыкъушлэм джыри зэ ауплъэ-кьужыгъэ къэбархэр арихьылэжыын ыльэкьышт.»;

д) я 10.1-рэ пунктхэр хэгъэхьогъэ-нэу ыкли ар мыщ тетэу къэтыгъэ-нэу:

«10.1. Мы Положением ия 8-рэ пункт зигугъу къышырэ цыфхэмрэ граждан къулыкъушлэхэмрэ къарахьыллэгъэ къэбархэу зыхэплъэжыгъэхэр Адыгэ Республикэм икъэралыгъо орган кад-рэхэмклэ икьулыкъу мэфэ 5-м къыклоцл Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации лэкле-гъахьэх.»;

е) я 15-рэ пунктхэм хэт гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэ зэ-риухэсыгъэ шыклэм диштэу» зыфило-хэрэр гуцылэхэу «Адыгэ Респу-бликэм икъэралыгъо лэнатлэхэм алу-тхэм, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граж-дан къулыкъушлэхэм ыкли ахэм яунагъо-хэм арысхэм хъарджэу ашыгъэхэм, хахъоу, мылькоу, мылькумклэ пшъэ-рылъэу ялэхэм яхьыллэгъэ къэбархэр Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэклэ кьулыкъухэм яинтернет-сайтхэмрэ Адыгэ Республикэм икъэ-ралыгъо кьулыкъухэм яофициальнэ сайтхэмрэ зэрарагъахьэрэ, мыщ фэдэ къэбархэр кьыхаутынхэм пае къэбар жъугъэм иамалхэм зэралэклагъахьэрэ Шыклэу Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэ 2012-рэ илъэсым бэдзэогъум и 11-м ышлыгъэ Указэу N 154-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъушлэхэм ыкли ахэм яунагъо-хэм арысхэм хъарджэу ашыгъэхэм, хахъоу, мылькоу, мылькумклэ пшъэ-рылъэу ялэхэм яхьыллэгъэ къэбархэр Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэклэ кьулыкъухэм яинтернет-сайтхэмрэ Адыгэ Республикэм икъэ-ралыгъо кьулыкъухэм яофициальнэ сайтхэмрэ зэрарагъахьэрэ, мыщ фэдэ къэбархэр кьыхаутынхэм пае къэбар жъугъэм иамалхэм зэралэклагъахьэрэ

Шыклэм ехылылагъ» зыфилорэмклэ аухэсыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэу-гъо-ягъэхэр, 2012, N 7; 2013, N 5, 12; 2014, N 11) диштэу» зыфилорэмклэ зэблэхьугъэнхэу;

ж) я 17-рэ пунктхэр мыщ тетэу къэ-тыгъэнхэу:

«17. Списокэм къыщидэлъытэгъэ лэнатлэм лухъэ зышлюигъохэм хахъоу, мылькоу, мылькумклэ пшъэрылъэу ялэхэм яхьыллэгъэ къэбархэу мы По-ложением диштэу алэклагъахьэхэрэр, джащ фэдэу а къэбархэм яшъыпкъа-гъэ зэрауплэкьугъэм иклэххэм яхьы-лэгъэ къэбархэу граждан къулыкъу-шлэхэм илъэс къэс алэклагъахьэхэрэр яличнэ дело рагъэгъусэх. Списокэм къыщидэлъытэгъэ лэнатлэм лухъэ зы-шлюигъохэу Адыгэ Республикэм икъэ-ралыгъо орган икадрэ къулыкъу хахъоу, мылькоу, мылькумклэ пшъэрылъэу ялэхэм яхьыллэгъэ справкэхэр, яшъ-хъэгъусэхэм, зыныбжъ имыкьугъэ яклэлэцлыкьухэм хахъоу, мылькоу, мылькумклэ пшъэрылъэу ялэхэм яхьы-лэгъэ справкэхэр къэзыхьыллэгъэхэр граждан къулыкъу лэнатлэм зылуа-мь-гъахьэхэклэ, зигугъу къэтшыгъэхэм янэмыкл документхэм ягъусэу ащ фэдэ справкэхэми къафырагъэгъэзэжы.»;

з) я 18-рэ пунктхэр кьуачлэ имылэ-жъуэ лытэгъэнхэу;

2) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъу лэнатлэ лухъэ зы-шлюигъохэм, Адыгэ Республикэм икъэ-ралыгъо граждан къулыкъушлэхэм къалэклагъэхьэгъэ къэбархэм яшъып-къагъэ зэрауплэкьурэм, Адыгэ Рес-публикэм икъэралыгъо граждан къулы-къушлэхэмклэ шапхъэу щылэхэр Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Каби-нетрэ я Администрации, Адыгэ Рес-публикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэ-клэ кьулыкъухэм къазэрашъыдалъы-тэрэм гъунэ зэралъафьрэм ехьыллэгъэ Положениеу Адыгэ Республикэм и Пре-зидент 2010-рэ илъэсым мэлъылфэгъум и 26-м ышлыгъэ унашъоу N 50-р зы-тетэу «Урысые Федерацием и Пре-зидент 2009-рэ илъэсым лоньгъом и 21-м ышлыгъэ Указэу N 1065-р зыте-тэу «Федеральнэ къэралыгъо къулыкъу лэнатлэм лухъэ зышлюигъохэм, феде-ральнэ къэралыгъо къулыкъушлэхэм къалэклагъэхьэгъэ къэбархэм яшъып-къагъэ зэрауплэкьурэ, федеральнэ къэралыгъо къулыкъушлэхэм къулыкъу пшъэрылъхэр зэрагъэцаклэрэм гъунэ зэралъафьрэ шыклэм ехылылагъ» зыфилорэмклэ аухэсыгъэм (Адыгэ Рес-публикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэу-гъо-ягъэхэр, 2010, N 4, 10; 2011, N 4; 2012, N 4, 6; 2013, N 5; 2014, N 11) ия 3-рэ пункт зэхъоклыныгъэ фэшлы-гъэнхэу, ар мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«3. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъу лэнатлэхэм яспис-кэ къыщидэмыллытэгъэ къэралыгъо къулыкъу лэнатлэм лут къэралыгъо къулыкъушлэм ыкли къэралыгъо къу-лыкъу лэнатлэм лухъэ зышлюигъом хахъоу, мылькоу, мылькумклэ пшъэрылъэу ялэ-хэм яхьыллэгъэ къэбархэу алэклагъэ-хьагъэхэм яшъыпкъагъэ ауплэкьу Урысые Федерацием ишэпхъэ право-вой актхэм адиштэу цыфхэм къара-хьыллэгъэ къэбархэр зэрауплэкьурэ шыклэу мы Положением щыгъэнэфагъэм тетэу. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъушлэхэр ащ фэдэ лэнатлэм лутхэ зыхьуклэ хахъоу, мылькоу ыкли мылькумклэ пшъэрылъэу ялэхэм яхьыллэгъэ къэбархэр, джащ фэдэу ахэм яшхъэгъусэхэм, зыныбжъ имыкьугъэ яклэлэцлыкьухэм хахъоу, мылькоу ыкли мылькумклэ пшъэрылъэу ялэхэм яхьы-лэгъэ къэбархэр арахьыллэн фэе Адыгэ Республикэм и Президент 2009-рэ илъэсым шышхъэлум и 31-м ышлыгъэ Указэу N 100-р зытетэу «Адыгэ Респу-

ликэм икъэралыгъо граждан къулыкъу лэнатлэ Адыгэ Республикэм играждан къулыкъушлэ ыгъэцаклэ зыхьуклэ хахъоу, мылькоу ыкли мылькумклэ пшъэрылъэу илэхэм яхьыллэгъэ къэбархэр, джащ фэдэу ащ ишхъэгъусэ, зыныбжъ имы-кьугъэ иклэлэцлыкьухэм хахъоу, мылькоу ыкли мылькумклэ пшъэрылъэу ялэхэм яхьыллэгъэ къэбархэр зэралэклигъахьэрэ шыклэм ехылылагъ» зыфилорэмклэ аухэ-сыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэ-уцугъэ зэхэу-гъо-ягъэхэр, 2009, N 8; 2012, N 6; 2015, N 5) диштэу.»;

3) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо лэнатлэхэм алу-тхэм, Адыгэ Респу-бликэм икъэралыгъо граждан къулыкъу-шлэхэм ыкли ахэм яунагъохэм арыс-хэм хъарджэу ашыгъэхэм, хахъоу, мылькоу, мылькумклэ пшъэрылъэу ялэ-хэм яхьыллэгъэ къэбархэр Адыгэ Рес-публикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэ-клэ кьулыкъухэм яинтернет-сайтхэмрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо къу-лыкъухэм яофициальнэ сайтхэмрэ зэрарагъахьэрэ, мыщ фэдэ къэбархэр кьыхаутынхэм пае къэбар жъугъэм иамалхэм зэралэклагъахьэрэ Шыклэу Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэ 2012-рэ илъэсым бэдзэогъум и 11-м ышлыгъэ Указэу N 154-р зытетэу «Адыгэ Рес-публикэм икъэралыгъо граждан къулы-къушлэхэм ыкли ахэм яунагъохэм арыс-хэм хъарджэу ашыгъэхэм, хахъоу, мылькоу, мылькумклэ пшъэрылъэу ялэхэм яхьыллэгъэ къэбархэр Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэ-клэ кьулыкъухэм яинтернет-сайтхэмрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо къу-лыкъухэм яофициальнэ сайтхэмрэ зэрарагъахьэрэ, мыщ фэдэ къэбархэр кьыхаутынхэм пае къэбар жъугъэм иамалхэм зэралэклагъахьэрэ Шыклэм ехылылагъ» зыфилорэмклэ аухэсыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэу-гъо-ягъэхэр, 2012, N 7; 2013, N 5, 12; 2014, N 11) мыщ фэдэ зэхъоклы-ныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

а) я 2-рэ пунктхэм ия 4-рэ под-пунктхэр мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«4) отчет къызыфашырэ лъэхъаным ыпэклэ илъэси 3-м къыклоцл Адыгэ Республикэм икъэралыгъо лэнатлэ лутыгъэм (Адыгэ Республикэм икъэ-ралыгъо граждан къулыкъушлэ), ащ ишхъэгъусэ пстэумклэ хахъоу ялагъэм чыгу лэхьыр, амыгъэкошпырэ нэмыкл мыльку лъэпкьыр, транспортхэр, осэшхо зилэ тхьапэхэр, организациехэм яус-тавной капиталхэм ялахъ кьызлэклэ-гъэхьэгъэнхэм мылькоу апэлуагъахьагъэр шхъадэклэ зыхьуклэ, мыльку къэкьуа-плэм ехьыллэгъэ къэбархэри арахьы-лэх.»;

б) я 5.1-рэ пунктхэм иаужырэ гуцылэ-ухыгъэ мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«Ащ фэдэ зыхьуклэ, зигугъу къэтшы-гъэ организациехэм яофициальнэ сайт-хэм информационнэ-телекоммуникаци-оннэ сетэу «Интернетымклэ» джащ фэдэ къэбархэр арагъахьэх къолхъхъэ тын-ыхыным пэуцужьыгъэным епхыгъэ лощыгъохэм, Адыгэ Республикэм икъэ-ралыгъо къулыкъу афэгъэхьыгъэ под-разделхэмклэ шапхъэу щылэхэм адиштэу. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо къу-лыкъу официальнэ сайт ираздел цагъэ-нафэ организацием иофициальнэ сайтэу ащ фэдэ къэбархэр зэрагъахьагъэм иадрес, информационнэ-телекоммуни-кационнэ сайтэу «Интернетыр» кьыз-фагъэфедэзэ.».

2. Официальнэу кьызыхаутырэ мафэм щегъэжъагъэу мы Указым кьуачлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу ТХЪАКЪУШЫНЭ Аслъан кь. Мыекьуапэ, чъэпыогъум и 13, 2015-рэ илъэс N 151

ИСКУССТВЭМ ЩЫЦІЭРЫПОХЭР

Иорэдхэм тамэ агъоты

Урысыем, Пшызэ, Адыгеим культурэмкІэ язаслуженнэ ІофышІэу, оредусэу КІыргъ Юрэ итворчествэ ехыылІэгъэ къэгъэ-лъэгъоныр культурэм и Унэшхо къыщызэуахыгъ. Район тхылъеджапІэм иІофышІэхэу Ацумыжъ Заремэрэ ЛІыІужу Марыетрэ зэгъэпшэнхэр ашІыхэзэ, Ю. КІыргъым итхылъхэм, гъэзетхэмрэ журналхэмрэ къыхаутыгъэхэм къатегушылагъэх. Адыгэ литературэм щызэлъашІэрэ Мэхъош Руслъанрэ КІыргъ Юрэрэ зэгъусэхэу «Тиорэдишъ» зыфілоу къыдагъэкІыгъэ тхылъым ыкІышъо шъо зэфэшъхьафхэмкІэ гъэкІэрэклІэгъэ. Лъэпкъым итарихъ, ишэн-хабзэхэм, нэмыкІхэм афэгъэхыгъэ оредхэр цыфхэм ашІэх.

«Чылэхэр, тыдэ шъухъугъа?» зыфілорэр Хъут Заремэ макъэ дахэкІэ къызыхедзэм, гум къыхагъэр макІэп. Джэнэ шІуцІэр оредылом зэрэщыгъыгъэм мэхъэнэ хэхыгъэ етэты. Джэнэ пІыжъ гъэкІэрэклІэгъэр е джэнэ кІэко зэжъур артисткэм къызыщІылагъэу шытыгъэмэ, едэлугъэхэм оредыр икъоу къагурымыІоштыгъэу къытщэхъу.

«Ситхъэркъо фыжъ», «Шулъэгъур къэджэ», нэмыкІ тхылъхэм къахэхъуагъ бэмышІэу Ю. КІыргъым къыдигъэкІыгъэу «Сиорэдхэр шъош пай» зыфілорэр.

Къэгъэлъэгъоным нэбгырабэ еплІыгъ. Хабзэм икъулыкъушІэхэр, искусствэм иІофышІэхэр, хьакІэхэр гушыІэгъу щызэфэхъугъэх. Адыгэкъалэ къыкІыгъэ оредыІохэу Устэкъо Нухъэрэ Джамилия Мирзоеамрэ къызэрэталуагъэу, КІыргъ Юрэ цыфхэм агу ихыкІырэр иусэхэмкІэ къытлгъэгъэлэсых.

Къыпщытхъурэм уегъэгущо

Тэхъутэмыкье районим иадминистрацие ипашъу Шхъэлэхъо Азмэт ыцІэкІэ юбиларым къыфэгъушІуагъ районим инароднэ депутатхэм я Совет итхьаматэу Хьатит Алай, шІоу шыІэр къыдэхъунэу фэлъэлуагъ. А. Хьатитэр залым къычІэкІыжъызэ, композиторым фэгъэхыгъэ къэгъэлъэгъоным ыпашъхъэ къыщыуцугъ, оредыІохэр ащ псынклэу къекІоІагъэх. Ю. КІыргъым итхылъхэм икІэрыкІэу яплІыхэзэ, чылэхэм яхыылІэгъэ оредэу Хъут Заремэ ыгъэжъынчыгъэм, нэ-

Лъэпкъхэр искусствэм щызэфэзыщэрэмэ ащыщэу КІыргъ Юрэ юбилей пчыхъэзэхэхъэ Тэхъутэмыкье районим культурэмкІэ и Унэшхо шыкІуагъ. Къалэу Мыекьуапэ, Шэуджэн, Теуцожь, Тэхъутэмыкье районхэм, Адыгэкъалэ ятворческэ купхэр зэхэхъэм хэлэжъагъэх.

мыкІхэм яепІыкІэхэр къараІоІагъэх.

Адыгэ Республикэм икомполиторхэм я Союз итхьаматэу, Адыгеим искусствэхэмкІэ изаслуженнэ ІофышІэшхоу, професорэу Къэгъэзэжъ Байзэт, Урысыем итхакІохэм я Союз хэтэу Мэхъош Руслъан, композиторым иныбджэгъушІоу Оник Нигоеыр, Адыгеим изаслуженнэ журналистэу Къэзэнэ Юсыф, Мамырныгъэм и Лигэ икъутамэу Адыгеим шыІэм ипашъу Аристотель Спиоров, Тэхъутэмыкьуае щыпсэххэрэм ацІэкІэ Еутых Къадырхъан, нэмыкІхэри Ю. КІыргъым къыфэгъушІуагъэх, щытхъоу фалуагъэр шыІэныгъэм къызэрэхэхыгъэм фэшІ ягушыІэхэр гурыІогъошІугъэх.

Иорэдхэр лъэпэмафэх

АдыгабзэкІи, урысыбзэкІи композиторым ыусыгъэ оредхэр пчыхъэзэхэхъэм щызэхэтхыгъэх. Устэкъо Нухъэ, Ацумыжъ Ада-

мэ, ХьакІэгъогъу Джульеттэ, Джамилия Мирзоеам, Шэхэнэ Миланэ, Хъунэго Фатимэ, Хьаткьо Раситэ, Михаил Кабановым, Къатмэс Руслъан, Чэтэо Самирэ, купхэу «Ладэм», «Хуторян-

кэм», Мыекьопэ къэлэ паркым иоркестрэ, «Сэтэнаем», «Уджым», фэшъхьафхэм композиторым иорэдхэр къалуагъэх, имэкъамэхэр агъэжъынчыгъэх. КІыргъ Юрэ къызыщыхъугъэ Хьэлъэкъуае фэгъэхыгъэр хорым къыІуагъ, авторым къыхидзи, залым чІэххэри

къыфэхъугъ, иусэхэр лъэпкъ зэфэшъхьафхэм якІасэх, концертхэм ащІэх.

Бэгугъэ Симэ, Пэрэныкьо Муратэ, Нэгъой Инвер, Батыжъ Зое, Оник Нигоевым, Аристотель Спиоровым, нэмыкІхэм къызэрэхэгъэщыгъэу, КІыргъ Юрэ оредхэм тамэ ареты, ихэгъэу, ильэпкъ, ичІыгу шІулъэгъоу афырілэр имэкъамэхэм ащэжъынчы. УблэпІэ классхэм арыс кІэлэ-цыкІлхэм композиторым иорэдхэр ашІэх. Сабыйхэм къащыублагъэу нэжъ-Іужъхэм анэсыжъэу афэусэ. Иорэдхэр бэгъашІэ мэхъух.

— Тхьаегъэпсэху къысфэгъушІуагъэхэр, пчыхъэзэхэхъэм хэлэжъагъэхэр, — къытиІуагъ КІыргъ Юрэ. — Искусствэм ыбзэ цыфхэр зэфещэх. Сиорэдхэм ядэлу зышІоигъохэр къалэхэм, районхэм къарыкІыгъэх, сагъэлэпІагъ, сагъэгущуагъ. СыкъыбдэгущыІэзэ, оредэу сыусыщтхэм ямэкъамэхэр сыгу «щэчэрэгъух». «Адыгэ макъэм» ныбджэгъушІоу сыріл, сигуапэу седжэ.

Опсэу, Юр! Уиныбджэгъухэм, дэгъоу узышІэхэрэм шІоу пфалуагъэр Тхьэм къыбдэгъэху, нарт бэгъашІэ охъу, уиорэдыкІэхэм тыкъяжэ.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Зэхъышагъэр ыкІи къыдзэыгъэкІырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыІэр:
385000,
къ. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъаІэм
иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэІы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темуыр-Кавказ чІыпІэ гъэорышІапІ, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкІэмкІи пчъагъэр
3250
Индексхэр
52161
52162
Зак. 946

Хэутыным
узыщІэтхэнэу щыт
уахъэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ
уахъэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор
шхъаІэр
Дэрбэ Тимур

Редактор шхъаІэм
иапэрэ гуадзэр
МэшІэкъо Саид

ПшъэдэкІыжъ
зыхьырэ
секретары
ЖакІэмыкьо Аминэт